

Moja prava tijekom suđenja

A. Gdje će se održati suđenje?

Ako se kazneni predmet odnosi na kazneno djelo ili kaznena djela za koje je propisana kazna zatvora do pet godina, suđenje se vodi na okružnom sudu (*Eparchiako Dikastirio*) (postupak vodi sudac pojedinac). Uz pisani pristanak glavnog državnog odvjetnika (*Genikos Eisaggeleas*) okružni sud može suditi za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora dulja od pet godina.

Ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora dulja od pet godina, suđenje se vodi na porotnom sudu (sastavljenom od triju sudaca).

B. Može li se mijenjati kvalifikacija kaznenog djela? Ako je to moguće, koja su moja prava na informacije povezana s time?

Optužbe se mogu izmijeniti na početku ili tijekom suđenja. Članci 83., 84. i 85. Zakonika o kaznenom postupku, glava 155, propisuju postupak za izmjenu optužnice i prava optuženika.

83.-1. Ako u bilo kojoj fazi suđenja sud na temelju dokaza odluči da optužnica ili optužnica podnesena porotnom sudu ima materijalnih ili formalnih nedostataka, može izdati nalog za izmjenu optužnice ili optužnice podnesene porotnom sudu, bilo njezinom preinakom ili zamjenom ili dodavanjem novih optužbi, ovisno o tome što smatra potrebnim da bi optužbe održavale činjenice u predmetu.

2. Ako se optužnica ili optužnica podnesena porotnom sudu izmijeni na takav način, nalog za izmjenu bilježi se u optužnici ili optužnici podnesenoj porotnom sudu i takvi se dokumenti upotrebljavaju za potrebe bilo kojeg povezanog postupka kao da su podneseni u izmijenjenom obliku.

84.-1. Ako se optužnica ili optužnica podnesena porotnom sudu izmijeni kako je predviđeno člankom 83., sud odmah poziva optuženika da pred sudom iznese obranu i izjasni se je li spreman da mu se sudi na temelju izmijenjene optužnice ili optužnice podnesene porotnom sudu.

2. Ako optuženik izjavi da nije spreman, sud ispituje istaknute razloge i, ako ocijeni da neposredni nastavak postupka vjerojatno neće negativno utjecati na obranu optuženika ili postupanje državnog odvjetnika u predmetu, može nastaviti suđenje kao da je izmijenjena optužnica ili optužnica podnesena porotnom sudu ona optužnica koja je izvorno podnesena.

3. Ako je izmijenjena optužnica ili optužnica podnesena porotnom sudu takva da neposredni nastavak suđenja može, prema mišljenju suda, negativno utjecati na optuženika ili državnog odvjetnika, sud može naložiti novo suđenje ili odgoditi suđenje za razdoblje koje smatra potrebnim.

4. Ako je optužnica ili optužnica podnesena porotnom sudu izmijenjena po nalogu suda nakon što je suđenje počelo, iskaz koji je već dan tijekom postupka može se upotrijebiti bez potrebe za novim saslušanjem, ali strankama je dopušteno ponovno pozvati svjedoke na davanje iskaza ili poslati nove pozive svim svjedocima koji su već svjedočili i ispitati ih ili ih unakrsno ispitati u vezi s izmijenjenom optužnicom.

85.-1. Ako se može potvrditi samo dio optužnice ili optužnice podnesene porotnom sudu, a potvrđeni dio čini kazneno djelo, optuženik bez ikakvih izmjena optužnice ili optužnice podnesene porotnom sudu može biti osuđen za kazneno djelo koje je počinio kako je utvrđeno optužnicom.

2. Ako je osoba optužena za kazneno djelo, može biti osuđena za pokušaj počinjenja tog kaznenog djela bez

potrebe za izmjenom optužnice ili optužnice podnesene porotnom sudu.

3. Ako se utvrdi da je osoba poduzela radnju s ciljem počinjenja kaznenog djela za koje je optužena i ako poduzimanje radnje s takvom namjerom čini kazneno djelo, navedena osoba može, ako još nije optužena za prethodno navedeno kazneno djelo, biti osuđena za navedeno kazneno djelo bez potrebe za izmjenom optužnice ili optužnice podnesene porotnom sudu.

4. Ako na kraju suđenja sud smatra da je svjedočenjem utvrđeno da je optuženik počinio kazneno djelo ili kaznena djela koja nisu obuhvaćena optužnicom ili optužnicom podnesenom porotnom sudu i za koja ne može biti osuđen bez prethodne izmjene optužnice ili optužnice podnesene porotnom sudu i da, ako bi bio osuđen za takva kaznena djela, optuženik ne bi bio podvrgnut strožoj kaznenoj sankciji od one koja bi se primijenila da je osuđen na temelju optužnice ili optužnice podnesene porotnom sudu i da se, stoga, na obranu optuženika ne bi utjecalo na negativan način, sud može naložiti da se optužba ili optužbe dodaju optužnici ili optužnici podnesenoj porotnom sudu u vezi s navedenim kaznenim djelom/djelima i o njima odlučuje kao da su takve optužbe dio prvobitne optužnice ili optužnice podnesene porotnom sudu.

C. Koja su moja prava u fazi suđenja?

i. Moram li prisustvovati suđenju? Pod kojim uvjetima mogu biti odsutan za vrijeme suđenja?

Pravo optuženika da bude prisutan na suđenju zajamčeno je odredbama članaka 12. i 30. Ustava i odredbama članka 6. Europske konvencije o ljudskim pravima. Štoviše, optuženik je obavezan biti prisutan na suđenju, osim ako je njegova odsutnost obuhvaćena iznimkama predviđenima člankom 45. stavkom 1. i člankom 63. stavkom 3. Zakonika o kaznenom postupku, glava 155.

Članak 45. stavak 1.

Podrazumijeva se da sudac ili, za određene kategorije kaznenih djela, predsjednik okružnog suda (*Eparchiako Dikastirio*) može odrediti općim nalogom imenovanom tajniku (*Protokollitis*) da posebnim nalogom u pozivu oslobodi optuženika obveze osobnog pojavljivanja i

(a) omogućiti optuženiku kojeg zastupa odvjetnik da se pojavi i odgovori na optužbe (u tom se slučaju optuženik može pojaviti i odgovoriti na taj način).

Ako je optuženik optužen isključivo u svojstvu direktora ili tajnika trgovačkog društva i ako nije osobno optužen za bilo koje kazneno djelo, podrazumijeva se da ne mora osobno pristupiti sudu bilo radi očitovanja na optužbe ili u nekoj drugoj fazi, osim kad je predmet u fazi rasprave, ali ima pravo da ga zastupa odvjetnik

(b) dopustiti optuženiku, ako se želi izjasniti krivim, da pošalje navedeni odgovor sudu, koji je pečatom propisno ovjerio tajnik ili narednik (*lochias*) ili policijski službenik ili viši policijski službenik u skladu sa Zakonom o policiji ili službenik koji ovjerava isprave prema Zakonu o službenicima za ovjeravanje ili odvjetnik prema Zakonu o odvjetništvu koji u tu svrhu upotrebljava svoj osobni pečat na kojem su jasno naznačeni njegovo puno ime i adresa, ili načelnik općine (*koinotarchis*), zajedno s pozivom na koji se daje odgovor, a u tom se slučaju odgovor smatra priznanjem krivnje u svrhu postupka.

63.-1. Optuženik ima pravo biti prisutan na sudu tijekom cijelog suđenja pod uvjetom da se ponaša pristojno.

2. Ako se okrivljenik ne ponaša pristojno, sud po slobodnoj ocjeni može narediti da se udalji iz sudnice i ostane u pritvoru te nastaviti suđenje u njegovoj odsutnosti određivanjem

takvih mjera koje se prema mišljenju suda čine dovoljnima da optuženik bude obaviješten o svemu što se dogodilo tijekom suđenja i da pripremi svoju obranu.

3. Sud može, ako to smatra primjerenim, dopustiti optuženiku da ostane izvan sudnice tijekom cijelog suđenja ili njegova dijela pod uvjetima koje smatra primjerenima.

Na temelju ciparske sudske prakse suđenje se može održati u odsutnosti optuženika ako je to u interesu pravde.

ii. Koja su moja prava povezana s dostupnošću tumača i uvidom u prevedene dokumente?

Pravo na tumača zajamčeno je Ustavom i Zakonom o pravu na tumačenje i prevođenje tijekom kaznenog postupka (18 (I)/2014) iz 2014. Nadalje, pravo na tumača predviđeno je člankom 65. Zakonika o kaznenom postupku, glava 155.

Člankom 12. stavkom 5. točkama (a) i (e) Ustava propisuje se sljedeće:

Svaka osoba optužena za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

(a) da bude bez odgode i detaljno obaviještena na jeziku koji razumije o prirodi optužbi i razlozima za optužbe

(e) da ostvari pravo na besplatnu pomoć tumača ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu.

Člankom 30. stavkom 3. Ustava propisuje se da svaki optuženik ima pravo na besplatnog tumača ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu.

Zakon o pravu na tumačenje i prevođenje tijekom kaznenog postupka (18 (I)/2014) iz 2014. predviđa

Pravo na tumača

4.-1. Nadležno tijelo bez odgode organizira usluge tumačenja osumnjičeniku ili optuženiku koji ne govori i/ili ne razumije jezik na kojem se vodi kazneni postupak tijekom kaznenog postupka pred istražnim i/ili pravosudnim tijelima (među ostalim tijekom policijskog ispitivanja), tijekom svih sudskih rasprava i svih posrednih ročišta koja su nužna.

2. Pravosudno tijelo odgovorno za izvršenje europskog uhidbenog naloga, u skladu s člankom 11. Okvirne odluke Vijeća o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica Europske unije, osigurava pružanje usluga tumačenja bez odgode svakoj osobi koja to zatraži, a ne govori i/ili ne razumije jezik na kojem se vode povezani postupci.

3. Ako je to potrebno radi osiguranja poštenog suđenja, nadležno tijelo organizira usluge tumačenja kako bi se osigurala komunikacija između osumnjičenika, optuženika i/ili osobe koja je to zatražila i njihova odvjetnika ako je takva komunikacija izravno povezana s ispitivanjem i/ili raspravama tijekom kaznenog postupka i/ili izvršenjem europskog uhidbenog naloga i/ili podnošenjem žalbe i/ili drugim postupovnim zahtjevima, među ostalim zahtjevom za jamčevinom.

4. Na temelju ovog članka, tumačenje:

(a) se omogućuje na materinjem jeziku osumnjičenika, optuženika ili osobe koja je to zatražila ili na bilo kojem drugom jeziku koji navedena osoba govori i/ili razumije i

(b) prema potrebi uključuje dodatnu pomoć, poput upotrebe znakovnog jezika, kako bi se zadovoljile potrebe osumnjičenika, optuženika ili osoba koje su to zatražile, a koje imaju slušne i/ili govorne smetnje.

5. Nadležno tijelo provjerava na bilo koji način koji smatra primjerenim govori li i razumije li osumnjičenik, optuženik ili osoba koja je to zatražila jezik koji se upotrebljava u kaznenom postupku ili u postupku za izvršenje europskog uhidbenog naloga i treba li ta osoba pomoć tumača.

6. Usluge tumačenja, kako je predviđeno ovim člankom, moraju biti dovoljno kvalitetne da osiguraju pošteno suđenje, posebno osiguravanjem toga da osumnjičenik, optuženik ili osoba koja je to zatražila razumije za što je se tereti kako bi mogla ostvariti svoje pravo na obranu. U tu svrhu nadležno tijelo mora obratiti posebnu pozornost na posebnosti komunikacije uz pomoć tumača.

7. Prema potrebi, nadležno tijelo može organizirati pružanje usluga tumačenja uz upotrebu komunikacijskih tehnologija, na primjer videokonferencije, telefona i/ili interneta, izuzev ako je fizička prisutnost tumača potrebna kako bi se osiguralo pošteno suđenje.

8. Za potrebe bolje provedbe odredbi stavka 5. propisima se mogu odrediti postupak ili mehanizam za provjeru toga govori li i razumije li osumnjičenik, optuženik ili osoba koja je to zatražila jezik koji se upotrebljava u kaznenom postupku ili u postupku za izvršenje europskog uhiđenog naloga.

Pravo na prevođenje

5.-1. Kako bi se osiguralo da osumnjičenik ili optuženik može ostvariti svoje pravo na obranu i kako bi se osiguralo pošteno suđenje, nadležno tijelo u razumnom roku mora osumnjičeniku ili optuženiku koji ne razumije jezik koji se upotrebljava u odgovarajućem kaznenom postupku osigurati pisani prijevod svih bitnih dokumenata.

2. U svrhu ovog Zakona, bitni dokumenti uključuju:

(a) u svim slučajevima nalog za uhićenje i/ili zadržavanje, optužnicu i sve sudske odluke i naloge koji se odnose na postupak i

(b) bilo koji drugi dokument koji nadležno tijelo smatra bitnim bilo po službenoj dužnosti ili na obrazloženi zahtjev osumnjičenika ili optuženika ili odvjetnika osumnjičenika ili optuženika.

3. Nadležna tijela ne moraju dostaviti prijevod izvadaka bitnih dokumenata koji ne pridonose osumnjičeniku ili optuženiku u razumijevanju predmeta protiv njega.

4. Da bi se osiguralo pošteno suđenje, u postupcima izvršenja europskog uhiđenog naloga nadležno tijelo u razumnom roku dostavlja osobi koja to zatraži, a koja ne razumije jezik na kojem je europski uhiđeni nalog sastavljen ili na koji ga je prevela država članica izdavateljica, pisani prijevod tog dokumenta.

5. Neovisno o odredbama stavaka 1., 2. i 4., nadležno tijelo može umjesto pisanog prijevoda osigurati usmeni prijevod i/ili usmeni sažetak bitnih dokumenata, pod uvjetom da takav usmeni prijevod i/ili usmeni sažetak ne utječe na pravičnost postupka.

6. Osumnjičenik, optuženik ili osoba koja je to zatražila ima pravo odreći se prava na dobivanje pisanog i/ili usmenog prijevoda i/ili usmenog sažetka predviđenih ovim člankom ako se nadležnom tijelu dostave dovoljni dokazi:

(a) da se navedena osoba prethodno konzultirala s odvjetnikom i/ili je na drugi način potpuno svjesna posljedica takvog odricanja i

(b) da je odricanje zakonito i dobrovoljno.

7. Pisani i/ili usmeni prijevod i/ili usmeni sažetak predviđen ovim člankom osiguravaju se na materinjem jeziku osumnjičenika, optuženika ili osobe koja je to zatražila ili na bilo kojem drugom jeziku koji ta osoba govori i/ili razumije.

8. Pisani i/ili usmeni prijevod i/ili usmeni sažetak predviđeni ovim člankom moraju biti dovoljno kvalitetni da osiguraju pošteno suđenje, posebno osiguravanjem toga da osumnjičenik, optuženik ili osoba koja je to zatražila razumije za što je se tereti i da može ostvariti svoje pravo na obranu.

Člankom 65. stavkom 1. Zakonika o kaznenom postupku, glava 155. propisuje se sljedeće:

Ako se iskaz daje na jeziku koji optuženik ne razumije, a prisutan je na raspravi, tumač prevodi optuženiku na javnoj sudskoj raspravi iskaz na jezik koji optuženik razumije.

Podrazumijeva se da se, ako optuženik ima branitelja, tumačenje može izostaviti uz njegov pristanak.

2. Ako se dokumenti podnose kao formalni dokazi, sud po slobodnoj ocjeni odlučuje da se prevedu u mjeri u kojoj njihov sadržaj smatra bitnim.

iii. Imam li pravo na odvjetnika?

U skladu s člankom 12. Ustava propisuje se sljedeće:

Svaka osoba optužena za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

(c) da se brani osobno ili preko odvjetnika po svojem izboru ili, ako nema dovoljno sredstava za plaćanje odvjetnika, da joj se odredi besplatna pravna pomoć ako je to potrebno da pravda bude zadovoljena.

Člankom 30. stavkom 3. Ustava isto se tako propisuje sljedeće:

Svatko ima pravo na:

(d) branitelja po svojem izboru i dobivanje besplatne pravne pomoći ako je to potrebno da pravda bude zadovoljena i u skladu sa zakonom.

Isto tako, u skladu sa Zakonom o pravnoj pomoći, odnosno Zakonom 165 (I)/2002, ako su ispunjeni uvjeti koji su tamo navedeni, tijekom rasprave optuženik ima pravo na odvjetnika po svojem izboru i na besplatnu pravnu pomoć.

iv. Postoje li druga postupovna prava s kojima bih trebao biti upoznat? (npr. pojavljivanje osumnjičenika pred sudom)

Pojavljivanje optuženika pred sudom

Ako se u skraćenom postupku optuženik ne pojavi u određeno vrijeme te nakon podnošenja dokaza da je sudski poziv uručen optuženiku, sud može započeti s raspravom i donijeti odluku u njegovoj odsutnosti ili, ako to smatra primjerenim, odgoditi raspravu i izdati nalog za uhićenje optuženika.

Podrazumijeva se da sudac ili, za određene kategorije kaznenih djela, predsjednik okružnog suda (*Eparchiako Dikastirio*) može odrediti općim nalogom imenovanom tajniku (*Protokollitis*) da posebnim nalogom u pozivu oslobodi optuženika obveze osobnog pojavljivanja; i

(a) omogućiti optuženiku kojeg zastupa odvjetnik da se pojavi i odgovori na optužbe (u tom se slučaju optuženik može pojaviti i odgovoriti na taj način)

(b) dopustiti optuženiku, ako se želi izjasniti krivim, da pošalje navedeni odgovor sudu, koji je pečatom propisno ovjerio tajnik ili narednik (*lochias*) ili policijski službenik ili viši policijski službenik u skladu sa Zakonom o policiji ili službenik koji ovjerava isprave prema Zakonu o službenicima za ovjeravanje ili odvjetnik prema Zakonu o odvjetništvu koji u tu svrhu upotrebljava svoj osobni pečat na kojem su jasno naznačeni njegovo puno ime i adresa, ili načelnik općine (*koinotarchis*), zajedno s pozivom na koji se daje odgovor, a u tom se slučaju odgovor smatra priznanjem krivnje u svrhu postupka.

Ako je optuženik optužen isključivo u svojstvu direktora ili tajnika trgovačkog društva i ako nije osobno optužen za bilo koje kazneno djelo, podrazumijeva se da ne mora osobno pristupiti sudu bilo radi očitovanja na optužbe ili u nekoj drugoj fazi, osim kad je predmet u fazi rasprave, ali ima pravo da ga zastupa odvjetnik.

Odgovaranje na optužbe

Kad je optuženik pozvan na davanje odgovora, može se ili ne mora izjasniti krivim ili dati određeni odgovor na optužbu, a sud mora zabilježiti njegov odgovor.

Određeni odgovor na optužbu uključuje sljedeće izjave:

(a) Izjava da sud pred kojim je optuženik pozvan da odgovori na optužbe nije nadležan i da je u odnosu na optuženika ili kazneno djelo za koje je on optužen nadležan drugi sud. Ako se taj navod prihvati, sud upućuje predmet na sud Republike Cipra koji je nadležan za počinitelja ili odgovarajuće kazneno djelo.

(b) Izjava da je optuženik prethodno osuđen ili oslobođen, ovisno o slučaju, na temelju istih činjenica za isto kazneno djelo

(c) Izjava da je optuženik pomilovan za navedeno kazneno djelo.

Ako sud odluči da tvrdnje nisu dokazane činjenicama na koje se optuženik poziva ili da su tvrdnje zapravo netočne, optuženik mora odgovoriti na optužbe.

Ako se optuženik izjasni da se smatra krivim, a sud ima dovoljno dokaza da je optuženik razumio prirodu svojeg odgovora, može postupiti kao da je optuženik osuđen sudskom presudom.

Ako optuženik ne prizna krivnju, sud nastavlja s raspravom. Ako optuženik odbije odgovoriti na optužbu ili ne odgovori odmah ili ne može odgovoriti zbog tjelesnog invaliditeta, sud nastavlja s postupkom kao da optuženik nije priznao krivnju.

D. Kaznene sankcije koje mogu biti izrečene

Okružni sud odlučuje u skraćenim postupcima za kaznena djela za koja je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina ili novčana kazna do 85 000 EUR, ili za kaznena djela za koja su propisane obje navedene kaznene sankcije.

Porotni sud (*Kakourgiodikeio*) odlučuje u postupcima za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora dulja od pet godina.

■ Posljednji put ažurirano: 02/03/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.